

Borgerlig regnekunst

INNLEGG

Dag Ole Teigen
Stortingrepresentant for Ap

Got hjulpet av kreative regnestykker, ser det ut som Høyre følger en bevisst strategi om å omskrive virkeligheten. Når retorikken frem? Det gjenstår å se. Er retorikken redelig? Absolutt ikke. Taler Høyres påstander møtet med virkeligheten? Det skal vi se på:

- Påstand 1: Sysselsettingsandelen er redusert, og flere arbeidsplasser skyldes flere innbyggere.
- Norge har Europas laveste ledighet. Norge har lavere ledighet med Arbeiderpartiet etter finanskrisen, enn med Høyre før finanskrisen. Det er over 300.000 flere jobber i Norge nå enn før regjeringsskiftet, 2/3 av dem i privat sektor. Hvis tildelingen har en effekt for Norges sysselsetting, må fraflytting ha skylden for Spanias ledighet. I virkeligheten reduseres sysselsettingsandelen nettopp fordi Norge får flere jobber. Folk flytter til jobber i Norge fra ledighet i Europa.
- Påstand 2: Lav produktivitetsvekst er en særnorsk utfordring.
- I tiårene bak oss har produktiviteten i fastlandsøkonomien vært bedre enn i Danmark, og på nivå med vesten i Amerika, Japan og Sverige. At produktiviteten fra 2006 er redusert både i Norge og hos mange av våre handelspartnere, kan forstås i lys av finanskrisen og økonomiske sykler: I nedgangstider faller produktiviteten gjerne mer enn sysselsettingen fordi bedriftene holder på ansatte, og i oppgangstider øker produktiviteten mer enn sysselsettingen fordi bedriftene krever mer av hver ansatt før man tilsetter flere.
- Påstand 3: «Vi vet at lavere skatt bidrar til vekst i økonomien, innovasjon og verdiskaping og dermed økt sysselsetting».
- Virkeligheten er adskillig mer kompleks. Høyres forklaringsproblemet er at landene med høyest verdiskaping også - jevnt over - har høyest skattenivå. Målt som andel av BNP er skattenivået i Norge noe lavere enn i Sverige og Danmark, noe høyere enn i Euro-området, og vesentlig høyere enn i de fleste utviklingsland.
- I foråret tale til Demokratene landsmøte gjorde Bill Clinton et poeng av fra 1961 har republikken hatt den høyeste verdiskapningen i 128 år, og demokratisk presidenter i 124 år. I disse 25 årene har antallet jobber økt med rundt 12.500 årlig under borgerlige regjeringer, og over 25.000 årlig med Arbeiderpartiet - dobbelt så mange...
- Påstand 4: «Forskningen har vært nedprioritert i fire av de fem siste statsbudsjettene fordi «vesten i forskningsbudsjettet er lavere enn

BLÅ REGJERING: Erna og Siv vil gjerne regjere. Men får vi det særlig bedre? ARKIVFOTO: ANB

Taler Høyres påstander møtet med virkeligheten? Det skal vi se på...

ten: «Det viser seg at å fremme like muligheter og økonomisk handelighet er både moralisk riktig og god økonomi. Hvorfor? Fordi fatigdom, diskriminering og uvitenhet begrenser veksten.»

- Hjem igjen: Fra 1983 har borgerlige partier hatt regjeringssmakt i ti år, Arbeiderpartiet i 20 år. I disse 30 årene har antallet jobber økt med rundt 12.500 årlig under borgerlige regjeringer, og over 25.000 årlig med Arbeiderpartiet - dobbelt så mange...
- Påstand 4: «Forskningen har vært nedprioritert i fire av de fem siste statsbudsjettene fordi «vesten i forskningsbudsjettet er lavere enn

veksten i det øvrige statsbudsjett».

- I virkeligheten er det tvert imot. Under Bondevik II-regjeringen tilsvarte økningene i forskningsbevilgningene omtrent økningene i utgifter over statsbudsjettet. Fra 2006 har forskning fått en stadig større andel av de offentlige bevilgningene (NOU 2011:6). Forskjellen er at NOU-tallene er fratrukket overføringer til folketrygden. Det utelater Høyre. Forskningsbevilgningene har også økt både målt i BNP-andel og kroner.
- Påstand 5: «Åtte og en halv av ti kroner har gått til andre ting enn det som var den opprinnelige meningen med handlingsreglene».
- Med Arbeiderpartiet i regjering har investeringene i infrastruktur, forskning og utvikling økt. Samtidig har Arbeiderpartiet også investert i trygghet, gjennom styrket sykehusøkonomi og over 20.000 nye årsverk til pleie og omsorg. Påstanden kan forstås som en indirekte kritikk av investeringene i helse og omsorg.
- Påstand 6: «Høyre baker kakken større».
- De fleste tror på «woodoo-økonomi», at lavere skatter gir økte skatteinntekter gjennom vekst i økonomien. Også Høyre erkjenner at lavere skattenivå har en kostnad. De gjør imidlertid et nummer av at

skattelette har dynamiske effekter. Men disse effektene er krevende å måle. At noen jobber mer hvis de beholder mer av pengene, motivkes av at andre jobber mindre når de opparbeider lik lønn på færre timer. Noen velger lønn, andre velger fri. To * to blir fortsatt fire.

- Påstand 7: Regjeringen har fått 300 milliarder mer til rådighet fra den overtok.
- Tallet er ikke ordentlig prisjustert, det er ikke justert for Folketrygdens forpliktelser, og ikke justert for befolkningsvekst. 100 milliarder er et vel prestisjebeløp. Til sammenligning vil Høyre bruke 25 milliarder til skattecut. Fremskrittpartiet vil bruke 100 milliarder - praktisk talt hele handlingsrommet.
- Konklusjon: Norge har Europas laveste ledighet, trygg økonomisk styring og rettferdig fordeling. Flere av de borgerlige omskrivningene er - for å låne et uttrykk fra Abraham Lincoln - «så tynde som homoopadiske suppe som ble laget ved å koke skrygen i en due som hadde sultet i hjel.»
- Så la oss gjøre som Adlai Stevenson. La oss gjøre en avtale mellom dem. Et rovertkjøp: Hvis de vil slutte å fortelle løgner om oss, vil vi slutte å fortelle sannheten om dem.

Hva mener de egentlig?

INNLEGG

Jan Olav Brekke
Forbundsleder, Lederne

● Vi hører ofte Høyre-politikere snakke om behovet for mer fleksibilitet i norsk arbeidsliv, og at det skal lønne seg å jobbe. Begge deler høres i utgangspunktet fornuftig ut. Spørsmålet er bare hva de faktisk mener med det.

- Høyre sier i sitt utkast til partiprogram at fleksibilitet er et gode for mange arbeidstakere, fordi det gir større mulighet til å kombinere arbeid, familie og fritid. Det er vi helt enige i. Spørsmålet er hva Høyre egentlig vil endre? For når de skal konkretisere, bruker de ord som myke opp, gjennomgå og gi mulighet til. Dette er erfaringsmessig foreslag som vil tjene arbeidsgivere mer enn ansatte.
- Lærne mener hovedtrekkene i den norske arbeidsmiljøloven må forsvares. Samtidig kan vi gjerne diskutere enkelte justeringer av loven, både med dagens regjering og med de borgerlige partiene. Men vi har en klar forutsetning om at det handler om justeringer og ikke endringer av hovedtrekkene i den loven som gjør norsk arbeidsliv et av de best betalte i verden.
- Da Høyre sist satt i regjering gikk de inn for dramatiske endringer i arbeidsmiljøloven. Dette ville betydd flere midlertidige stillinger, mer og dårligere betalt overtid og dårligere stillingsvern. Nå vil de gjøre reglene for overtid mer fleksibelt, gjennomgå reglene for søndags-, helligdags- og nattarbeid, gjøre det lettere med midlertidige ansettelser og «myke opp» adgangen til ansettelse på åremål.
- Et annet område der det er grunn til å spørre hva Høyre egentlig vil, er rettighetene til arbeidsledige. I programutkastet heter det at de vil gå gjennom dagens velferdssordninger for å sikre at det lønner seg å jobbe. Det høres fint ut, men vi husker hva de gjorde sist de satt i regjering. Da gjorde Høyre endringer i reglene for arbeidsledige, som gjorde at en person som ble arbeidsledig mistet 20 000 kroner i året fordi de mistet retten til feriepengene.
- Særlig Torbjørn Røe Isaksen har i den siste tiden profilert Høyre med en ny arbeidslivspolitik. Spørsmålet er dels som han får gjennomslag og dels hva han egentlig mener. Hva legger egentlig Høyre og Røe Isaksen i begreper som fleksibilitet, «myke opp» og at det skal «lønne seg å jobbe»?

Ivar Aasen og erotikken

Det er i år 200 år sidan målhovdingen Ivar Aasen var fødd, og det er han Olav Kobbeltveit fortel om i dagens innlegg.

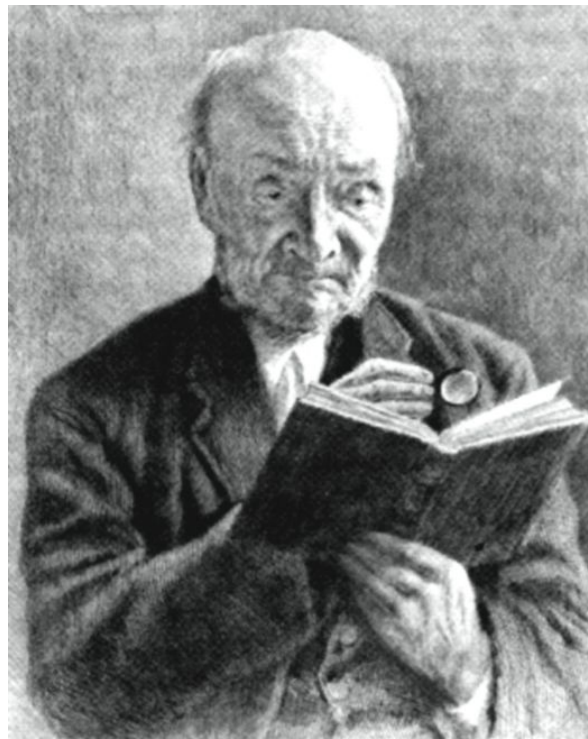

PÅ FREDAG

OLAV KOBBLTVEIT
62-åringen fra Sotra skriver fast i BA hver fredag. Han har jobbet som avisjournalist, politisk redaktør og kommentator siden 1971.

Målhovdingen Ivar Aasen er jublant i år, 200 år etter at han var fødd i Orsta på Sunnmøre. Men sjelden har han vekt så mykje strid som i 1976, då André Bjerke i eit radioprogram hevda at den same Ivar «var ein flittig gjest på horehusene i Oslo». Det var det mange målfolk som ikkje kunne leva med. Meir om det seinare.

- Ivar Aasen var eit flovvit, og fleire såg at han ville vera i stand til å gjera vitenskapleg karriere. Alt i 18-årsalderen, hos prost Thorsen på Herøy, gjorde han seg kjend med verdbokheimen, og las etter kvart engelsk og tysk like godt som norsk. I tillegg meistra han gresk og latin. Den store livsoppgåva, slik han såg henne, var å ordna det norske folkespråket og gje det ein fast struktur i grammatikk og ordtilfang, såpass at det kunne avløysa dansken.
- Det krov finansiering. To menn skal ha hovudæra for at han gjennomførte prosjektet, som innebar målfærdar kvart år i tjue år - over store deler av landet. Mest til fots. Den eine er dåveranden bisp i Bergen, Jacob Neumann, som - då Ivar Aasen kjem på besøk i 1841 - forstår at han kan hjul med mellom hende. Den andre er preses i De kongelige norske Videnskapers Selskab i Trondheim, Frederik M. Bugges. Han styrer at det skalset

IVAR AASEN: Ein turpinn eller ein kvinnekjær kar?

løyver pengar nok til at Aasen er berga resten av livet.

- Kor kvinnekjær Ivar Aasen var, er omstridd. Helst er han oppfatta som ein turpinn. Under opphaldet hos prost Thoresen trulva han seg med ei tenestefjente som heitte Berte Paulsdotter Vike. Det slo prostens hardt ned på. Han påla Ivar å bryta forholdet til Berte, fordi det ville - slik prostens sag det - øydeleggja ei lysande vitenskapleg karriere. Ivar gjorde som prostens sa, og mange har meint at dette var ei stor sorg livet til Ivar.
- Det er ikkje sikkert. Biograf Stephen Walton, som har dukka djupare ned i denne materien enn nokon andre, meiner Ivar Aasen

løyer pengar nok til at Aasen er berga resten av livet.

- I 1976 var det eit radioprogram om banning i barnehagane, og rikssynsard Aasen kjennar Reidar Djupedal rykte ut og avsa: «Ivar Bjerkes påstand om «sludder, vrøvl og laust snakk».
- Nestemann ut var Sigmund Skard, som nærast rekna Ivar Aasen for ein heilag mann. Han var til det ytterste opprørt over at nokon i det heile kunne tenkje slike nedrige tankar om ein mann som hadde skapt så mykje vakert.
- Skard slo fast at Ivar Aasen var ein folkekjær diktar. «Det heng ikkje berre i hop med hans enkle poetiske form, men med ein reimt menneskjeleg kvalitet som kjem

kon ha teke dette brotet heller lett.

- I 1976 var det eit radioprogram om banning i barnehagane, og rikssynsard Aasen kjennar Reidar Djupedal rykte ut og avsa: «Ivar Bjerkes påstand om «sludder, vrøvl og laust snakk».
- Nestemann ut var Sigmund Skard, som nærast rekna Ivar Aasen for ein heilag mann. Han var til det ytterste opprørt over at nokon i det heile kunne tenkje slike nedrige tankar om ein mann som hadde skapt så mykje vakert.
- Skard slo fast at Ivar Aasen var ein folkekjær diktar. «Det heng ikkje berre i hop med hans enkle poetiske form, men med ein reimt menneskjeleg kvalitet som kjem

Kor kvinnekjær Ivar Aasen var, er omstridd. Helst er han oppfatta som ein turpinn.

sterkt til orde i diktning hans. Det var nettopp dette biletet som André Bjerke freista å svelta med orda sine i Jernsynet. Difor skal det ikkje gå utan påtale», skreiv Skard, som meinte at jarmel om det skulle visa seg at Ivar hadde vore ute på villande veg i privatlivet sitt, «må det kallast ufelgt og umotivert å breia det ut for det norske folk på denne måten». Det skulle altså ikkje snakkast om.

- Meir interessant var lektor K. E. Steffens, sunnmørving og tvrig debattant, som motta Bjerkes påstand med eit øye smil. Steffens opplyste at det fanst eit tradisjonsfilang om Ivar Aasens seksualliv, som så langt berre hadde eksistert munnleg. Med Herman Wildenvey som kjelde var det mellom anna sagt at Aasen tidt var observert på kafear. «med eit glas vin fore seg og ei duller på fanget». Professor Ernst Sars fortalde på si side at Aasmund Olavson Vinje ein dag foresø at dei skulle gå ned i «en Sangerindebule i Vaterland» - der treffer vi sikkert Ivar Aasen; han er så forblit i en av Sangerinderne der. Og ganske riktig: Der sad Ivar Aasen og stirrede forelsket på Syngedammen, som efer mine Begreber ikke netop var skjøn».
- Fasti har vi ikkje. Men at Aasen ikkje var framand for livet på horehusa, får vi viss for i eit brev Anders Hovden skrive til han 13. januar 1891. Der vedgår Hovden at to kunstnarverner, «ot mig - efter min egen begæring - med til en mynne, som glædede sig selv og andre i «denne syndige jammerdal», (som ho Korsa-Marta segjer). Dermede jubilerede vi nogle gange og «være glæde tilløb».
- Ivar Aasen var som ein meinsn for Anders Hovden, og heldt han med pengar i studietida. Teologen Hovden hadde neppe blitt med seg til velgeraren sin om mynnesbesøket dersom han trudde det ville oppråna den tilårskomne dikteren.

BLIMED I DEBATTEN

Send innlegg til debatt@bano.no. Håndskravne innlegg sendes til BA-debatt, postboks 824 Sentrum, 5807 Bergen.

● Lengde: 2000 tegn for innlegg. 4500 tegn for hovedinnlegg.

● Innlegg underskrevet med fullt navn blir prioritert, og for å få publisering blir det viktigste navn. Navn og adresse må følge alle innlegg, også når navnet ikke skal i avisen.

● Innlegg kan bli brukt på b.no.

● Innlegg blir redigert etter god presseskikk, og kan bli kuttet hvis de er for lange.

Reidar Sakvold
Debattansvarlig

DAGENS SITAT

«Pavevalg? I et luktet rom? Det er å dra det for langt. Vi har en god og åpen prosess.»

ROAR FLÅTHEN, LO-LEDER, OM VALGET AV NY LO-LEDER (MORGENBLADET)

Statsministeren

Piddien

Vi våknet til snø i går. Der kom mai, du skjønne ville...

